

במדינה

הקטן של הגרמנים ביכוסלובקיה. הוא הצ'רף ל.ס.ס., עלה לדרגת אלוף-משנה ואחר-כך אלוף. הכך סגנו של משמיר-היהודים אדולף אייכמן, היה ראש המחלקה להשמדת יהודי וינה ומבוקש גם על-ידי הממשלה ה-ביכוסלובקית על חלקו ברצח ילדי הכפר לדיצה.

אחרי ששוחרר מכלא פושעי-המלחמה (אוי"ל) בעזרת מכתביו של קסטנר) חזר קרומי לחיים תקינים. הוא פתח חנות לרפואות ולמכשירי-ספורט, קיבל אפילו פיצויים אישיים כקרוב המשטר הנאצי, מפני שגורש אחרי המלחמה ממולדתו (הצ'כית).

סבתא יהודיה. אולם בגרמניה יש סדר — וכך הגיע גם תורו של קרומי. התובע הכללי של פראנקפורט חבץ אותו לדין כפושע-מלחמה, העביר את עינו ל"שופט-החוקר גראברט, נוצרי שיש לו חשבון אישי עם הנאצים. כי השופט, בעל סבתא יהודיה, נכלא בימי היטלר בגטו טרוינשטאט. התובע והשופט נכנסו לענין במרץ לוחט.

אולם חיש מהר נתקלו בבטיה חמורה: אף שהתובע היה מוכן לשלם את הוצאות ה"נסיעה לגרמניה לכל עד שיתגבר בישראל (אחרי שיימצא כמוסמך), לא נמצא בכל ישראל אף לא איש אחד שיש לו מה להעיד על משמיד-היהודים הנודע. ממשלת ישראל עצמה לא עשתה דבר כדי למצוא עדים כאלה ולתת פירסום לפרשה. הסיבה המפורשת: משפט קרומי יעלה שוב לכותרות את פרשת קסטנר, דבר שראשי ישראל אינם מעוניינים בו.

התוצאה האפשרית: זיכוי לאחד מגדולי פושעי-המלחמה של ימי השואה.

הקומיסארים

אני הקומיסאר

המועצה הציבורית של קול-ישראל, ה"מורכבת מרוב גדול של נאמני הקואליציה הממשלתית ומיעוט של נציגי האופוזיציה, דנה בישיבותיה האחרונות כמעט רק ב"סעיף אחד ויחיד: הצנוורה האלמונית על שירותי השידור. בעוד שבפעם הראשונה, אחרי גילוי העולם הזה (1085), ניסה מנהל קול ישראל, ד"ר צבי זינדר, להכחיש את קיומם של הקומיסארים לתרבות, הודה בגלוי בישיבה השניה: "אין שום קומי-סאר, יש רק קומיסאר. אני הוא הקומי-סאר."

השבוע, אחרי שפסל את הסלע האדום מטעמים מדיניים, את אנקש ואת הפריין (ראה להלן) מטעמים מוסריים, הורה זינדר לפסול לשידור את פזמונה של נעמי שמר ישראלה, מטעמים מפלגתיים. "לא נוכל להקליט את זה", אמר השדרן אפרים חיל לשמר המופתעת, באילפני קול-ישראל אלי-הם הזמנה להקטן פיקוד הצפון להקליט את הפזמון הסאטירי, השם ללעג את "פזר לות חעדת העשור, קיבלת הוראות."

הוראות דומות קיבלו גם גליצה"ל: "נא לא לשדר את ישראלה."

היה זה צעד מרחיק לכת. כי נעמי שמר, בת קבוצת כינרת המפא"ית ואשתו של הבמאי הצעיר גרעון שמר, שפזמוניה הם מן המבוקשים ביותר, לא התכונה מן הסתם לחתור תחת הממשלה ומפלגותיה בפזמונה העליו.

הגברת ישראלה חונגת חג עשור תגידו — "כך נאה לה" תאמרו, זה "עבור"

אך ידידי, הגברת החליטה, לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי. לחוג לה מה? — לחוג לה מה? לחוג לה מה, מה, מה, מה? לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי.

לכן כשאלינו הגיע העשור, הופיעו כל אורחינו ממש לפי התור. מהוליבוד וכוכבי, מברודוויי זמרים עם קול-זהב, פוליברג'ר עם כל התפאורות, סטייל-המיל עם עשר הדיברות.

כי ידידי, הגברת החליטה לחוג לה חג עשור קוסמופוליטי...

אז בשלישית הופיעו האינקה במחול (תנו גם לאימפרטרו לחיות למרות הכל)

מלונדון בא גם המלט העצוב לראות אם יש פה משהו רקוב. בדחן מפראג, סוקיון מהונוולו

• שהושמד כולו על-ידי הגרמנים, כתגמול על רצח "התליון" היודי, מראשי הס.ס. ומושל צ'כיה בימי המלחמה.

(המשך מעמוד 6)

ליל הזוהעה בעמק יזרעאל, סערו עדין ה"רוחות בעפולה. המרכז העירוני הקרוב ב"יותר לבית-הכלא. סיפורי הגבורה של ה"אסירים היהודים, שפורסמו בכל העיתונים כהבלטה מיוחדת, הכעיסו את אותם התר"שבים שהשתתפו בפעולות אותו לילה. אחד מהם, נהג המוניט זלמן ("זמקה") אסניץ, סיפר לכתב העולם הזה:

"באותו ערב שכר אותי המהנדס ביקלס לנסוע לקיבוץ בית-השיטה. כשהתקרבונו ל"בית-הכלא בשעה ראיתי כמה דמויות קופ"צות מעל החומה. חשבתי שאלה הם אימ"ר גים של המשטרה. אבל לפתע ראיתי שלי"שה אנשים מנפנים לי בהתרגשות לעצור. כשעצרתי התברר שהיו אלה שני סוהרים ועוד אדם במכנסים ובלי גופיה, שרק אחרי כן אמרו לי שהוא האסיר כהן, שגדון על הריגה.

עבודת-פרך במחצבה. "הם אמרו לי: קח אותנו מהר לבית-שאן. יש מרד ב"בית הסוהר!"

"החלטתי לנסוע לבית-השיטה במקום ל"בית-שאן. נסעתי במהירות עצומה, הגעתי לחדר האוכל והזעמתי את החברים. תוך כמה דקות יצאו את הקיבוץ שני ג"פים וטנדר מלאים חברי קיבוץ מוויינים. שני הסוהרים והאסיר כהן נשארו בקיבוץ. לא נכון שהם חזרו יחד אתנו לשחרר את בית-הסוהר.

"כשהגעתי חזרה לבית-הסוהר, הקיפו או"חו כבר חברי בית-השיטה. הם היו ה"ראשונים במקום. אחריהם הגיעו אנשי יחד דת משמר הגבול, דרוזים וצירקסים עם קציני צירקסי. רק אחריהם הגיעו שוטרי בית-שאן, עפולה וטבריה."

לא היו אלה העובדות היחידות שאנשי עפולה וחברי הישובים הקרובים תיקנו או הכחישו לעומת פרסומי העתונות על פר"שת 'שטה. מתוך סיפוריהם של עדי ראיה אחרים, ואנשים הנוגעים בעבודתם היומי יומית בכלא שטה, מתברר:

● 25 מאסירי שטה היו מוסעים מדי יום ביומו לשתי מחצבות אבן של סו"ל לבונה, שתיהן במרחק כמה מאות מטרים מן הגבול על רכסי הגלבוע, לעבודת-פרך בשכר-עבודה סמלי, שהיה משתלם כנראה לקומת שירותי בתי-הסוהר. על 25 הורי צחים, המרגלים ולוחמי הקומנדו היו שומ"רים שני סוהרים וסמל.

● במשך השנתיים האחרונות ארעו כמה מקרי בריחה של אסירים, בשעת העבודה במחצבות. מקרים אלה לא התפרסמו ב"ציבור.

● משקאות חריפים, חאשיש ואפילו ג'ים, היו מובאים לתוך תאי האסירים. לא ברור עדיין במה היו האסירים המצרים והירודניים משלמים לסוהרים עבור שירותים אלה.

● האסירים היו מועסקים בשירותים אישיים לסוהרים, כביסה וגיהוץ.

● מקרים של משכב וזכר בין אסירים לסוהרים לא היו נדירים בכלא-שטה.

לפשע יש אחראים. לא היו אלה גילויים שנמסרו מפה לאוזן. אנשי עפולה והסביבה, שסיפרו עד כה את אותם הסיפורים מבלי שאיש ירצה להאמין להם, התכוננו עתה לצאת לחיפה, להעיד ב"פני חעדת החקירה. "תמיד הזהרנו שיקרה כאן אסון," אמרו השבוע לכתב העולם הזה שבא לחקור את הנסיבות שהביאו למרד בשטה, "אף אחד לא רצה לשמוע לנו." חעדת החקירה תשמע את העדויות. היא תגיע חדאי למסקנות שתבוצענה או לא תבוצענה כעתיד. אך היא לא תוכל להעלים עין בסיכומיה מהאמת האחת המזוקרת כבר עכשיו לעיני כל: מה שקרה בכלא שטה הוא פשע. לפשע זה יש אחראים. האחראים חיי"בים לבוא על עונשם. אולם בצורה בה התנהלו השבוע חקירות חעדת החקירת כפרשת שטה, היו הסיכויים כי מסקנות חעדה זו תהיינה מבוססות על כל העוב"דות האמיתיות — קלושים ביותר.

פרשת קסטנר

היכן העדים?

בין כל מעשיו המסתוריים של ד"ר יש"ראל קסטנר המנוח, שום מעשה לא היה מסתורי יותר מאשר כתיבת מכתבי ברכה להרבן קרומי, בשעה שהלה ישב בבית-הסוהר לפושעי-מלחמה. כי בעוד שמחולקות הדעות על קורט בכר, שעסק בעניני כלכלה והשתתף לחלק הצבאי של הס.ס., הרי אין חעדה וזו תהיינה מבוססות על כל העוב"דות האמיתיות — קלושים ביותר.

האוצר הפחית את המס

על סיגוריה דגל

20 סיגירות 220 פרוטה (במקום 280 פרוטה)

חוויה, תענוג ומתיחות

תמצאו בהרפתקותיה הסוערות של העולה היפה

יהודית

בסיפור מתוארים מעשים שהיו, על רקע העולם התחתון בארץ, והסיפור נקרא בנשימה עצורה. קנו מיד בכל הקיוסקים. המחיר קרומי 130 פרוטות.